

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudcem JUDr. Davidem Kryskou ve věci

žalobkyně: **O. G.**, narozena X
státní příslušnice Ukrajiny
bytem X

zastoupena advokátem JUDr. Matějem Šedivým
sídlem Václavské náměstí 831/21, Nové Město, Praha 1

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
se sídlem Nad Štolou 936/3, Holešovice, Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 2. 2020, č. j. X,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 2. 2020, č. j. X, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení částku ve výši 8 228 Kč, a to do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokáta JUDr. Matěje Šedivého.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Žalobkyně se žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), podanou u Městského soudu v Praze a jeho usnesením ze dne 21. 7. 2020, č. j. X, postoupenou soudu zdejšímu,

Shodu s prvopisem potvrzuje: J. R.

domáhá zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým jí nebyla udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění účinném ke dni podání žádosti (dále jen „zákon o azylu“).

2. Žalovaný v napadeném rozhodnutí dospěl k závěru, že žalobkyně nesplňuje podmínky pro udělení mezinárodní ochrany ve formě azylu podle § 12 zákona o azylu. Žalobkyně nehovořila o žádných problémech náboženského, rasového či politického charakteru. Důvodem žalobkyně pro podání žádosti byla výhradně snaha o legalizaci pobytu, k čemuž zákon o azylu neslouží. Dále žalovaný uvedl, že i ve vyspělých zemích se určité skupiny osob mohou stát terčem ústrků či diskriminačního jednání pro svou rasu, národnost, vyznání, politické přesvědčení či příslušnosti k sociální skupině. To však samo o sobě není pronásledování, jestliže taková jednání nejsou součástí oficiální státní politiky nebo státem podporována. Žalobkyně v tomto směru hovořila pouze o pocitech nepřijetí, ale nestala se nikdy terčem slovních, či dokonce fyzických útoků. Nadto nevyhledala pomoc státních orgánů, nýbrž ze země původu odcestovala. Na Ukrajině dochází k reformám policie a justičního systému. Kromě toho je Ukrajina považována za bezpečnou zemi původu ve smyslu § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu (s výjimkou poloostrova Krym a částí Luhanské a Doněcké oblasti). Žalobkyně však nepochází z žádného z těchto území, proto má v případě návratu možnost tam i nadále žít. Ukrajina je signatářkou lidskoprávních mezinárodních smluv, lidská práva jsou na Ukrajině respektována a ústava země obecně zajišťuje rovnost občanů. Z uvedených důvodů žalovaný neudělil žalobkyni azyl podle § 12 písm. b) zákona o azylu.
3. Stejně tak žalovaný neshledal důvody k udělení azylu z humanitárních důvodů podle § 14 zákona o azylu. Přihlédl k rodinné, sociální a ekonomické situaci žalobkyně a přihlédl k jejímu věku a zdravotnímu stavu. Žalobkyně je plně svéprávná dospělá žena v důchodovém věku. Před odjezdem ze země původu prodala byt, který vlastnila, v průběhu života neměla žádné ekonomické potíže. Žalobkyně sice trpí vysokým krevním tlakem, pálením žáhy a má problémy s páteří, nedoložila ale žádné závažnější potíže či jakákoliv závažnější ohrožení života. Uzavřel proto, že žalobkyně se nenachází v ohrožení života a její zdravotní stav by vyžadoval péči, jež je na Ukrajině nedostupná. Uvedl, že si je vědom, že na Ukrajině je zapotřebí, aby si některé lékařské zákroky hradil sám pacient. Ovšem dle zpráv o zemi původu dochází na Ukrajině k reformě, podle níž by veškerá zdravotní péče měla být hrazena státem. Dále by měl být zaveden program „dostupné léky“, v rámci něž stát proplácí pacientům léky na kardiovaskulární choroby, diabetes 2. typu a bronchiální astma. Přihlédl také k tomu, že žalobkyně pobírá léky na vysoký krevní tlak, v čemž může pokračovat i na Ukrajině. Neshledal tedy okolnosti, pro které by bylo zcela nehumánní žalobkyni azyl neudělit.
4. Žalovaný rovněž neshledal důvody pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Žalobkyni podle něj v případě návratu do země původu nehrozí mučení ani jiné nelidské či ponižující zacházení, nehrozí jí ani trest smrti. Žalobkyně zároveň uvedla, že nikdy neměla žádné potíže s ukrajinskými státními orgány. Na Ukrajině neprobíhá takový konflikt, aby jeho důsledky pro žalobkyni představovaly vážnou újmu ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu, neboť žalobkyně žila v místě vzdáleném od oblastí, ve kterých probíhá ozbrojený konflikt. Konflikt probíhá pouze na východě země, zbytek země je pod kontrolou vlády, která dbá na dodržování lidských práv a svobod. Za vážnou újmu nepovažoval ani obavy žalobkyně z důvodu, že hovoří rusky. Krom toho,

že se jednalo pouze o pocit nepříjetí ze strany ostatních občanů a označování za „Moskala“, žalobkyně nikdy nečelila skutečnému útoku. Stejně tak nikdy nevyhledala pomoc ukrajinských státních orgánů. Žalovaný opětovně podotkl, že žádost o udělení mezinárodní ochrany neslouží k legalizaci pobytu na území, což je dle žalovaného jediným důvodem podání žádosti ze strany žalobkyně. Žalovaný respektuje právo žalobkyně na soukromý a rodinný život podle čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (č. 209/1992 Sb.; dále jen „Úmluva“). Pakliže žalobkyně hodlá realizovat rodinný život na území ČR, měla by k tomuto účelu využít institutů zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), nikoliv je obcházet prostřednictvím žádosti o udělení mezinárodní ochrany.

Obsah žaloby a vyjádření k žalobě

5. Žalobkyně uvedla, že žalovaný porušil § 3 a § 68 odst. 3 zákona č. 500/2002 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“). Z její žádosti zjevně plyne, že důvodem podání je její zoufalá životní situace. Její dcera je léčena s rakovinou prsu, přičemž coby matka samoživitelka je nucena vykonávat závislou práci. Z toho důvodu vítá pomoc žalobkyně při hlídání své nezletilé dcery (tj. vnučky žalobkyně). V souvislosti s těmito okolnostmi se žalobkyně rozhodla prodat svůj byt v zemi původu a přicestovat do ČR za svou rodinou. Jiné příbuzné již nemá, proto se v zemi původu nemá kam vrátit. Žalobkyně si je vědoma, že na udělení humanitárního azylu nemá právní nárok, avšak fakt, že se tvrzenými okolnostmi žalovaný nikterak nezabýval, zakládá nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí. Žalobkyně svou situaci nechtěla řešit prostřednictvím zákona o pobytu cizinců, neboť toto řízení je zdlouhavé a nechalo by ji několik měsíců či dokonce rok v nejistotě ohledně toho, zda smí přicestovat za nemocnou dcerou, či nikoliv. Její dcera přitom pomoc s ohledem na své onemocnění a nezletilého potomka potřebovala. Ke svému zdravotnímu stavu a zdravotnímu stavu své dcery předložila lékařské zprávy.
6. Dále žalobkyně uvedla, že žalovaný nevycházel z dostatečného množství podkladů. Své rozhodnutí opřel o zprávy o zemi původu, jež sám zpracoval. To podle žalobkyně znamená, že nevycházel z objektivních a nezávislých podkladů, nýbrž ze svých vlastních úvah a vlastních názorů. Skutečnost, že zprávy o zemi původu jsou vytvořeny žalovaným, svědčí o jejich neobjektivitě, neboť žalovaný čerpá namísto objektivních podkladů „sám ze sebe“.
7. Žalobkyně také uvedla, že žalovaný se v napadeném rozhodnutí nevypořádal přezkoumatelným způsobem s důvody pro neudělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu. Žalobkyně v rámci řízení upozornila na diskriminaci, jíž čelila z důvodu své příslušnosti k národnostní menšině. Žalovaný se s tvrzeními vypořádal toliko tím, že uvedl, že oblast je pod dohledem ukrajinské vlády, a že v ní neprobíhá ozbrojený konflikt. To však samo o sobě negarantuje neexistenci diskriminačních projevů, na něž žalobkyně upozornila.
8. Žalovaný ve vyjádření k žalobě navrhl její zamítnutí. Uvedl, že při svém rozhodování vzal v úvahu všechny relevantní skutečnosti, shromáždil k nim aktuální a relevantní informace a přijaté řešení odpovídá okolnostem daného případu a je patřičně odůvodněno. Sociální vazby jako onkologické onemocnění dcery nepatří mezi důvody k udělení mezinárodní ochrany. Své vypořádání s neudělením azylu podle § 14 považuje za dostatečné, neboť se s argumentací žalobkyně vypořádal v rámci posouzení důvodnosti udělení mezinárodní

ochrany dle § 13 a § 14b zákona o azylu. Dále opětovně poukázal na to, že i v moderních státech může docházet k určitým útokům některých skupin obyvatel, což však není azylově relevantním pronásledováním.

Skutková zjištění vyplývající z obsahu správního spisu

9. Ze správního spisu soud zjistil, že žalobkyně podala dne 10. 6. 2019 žádost o udělení mezinárodní ochrany.
10. Dne 13. 6. 2019 poskytla údaje k žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Uvedla, že má státní příslušnost Ukrajiny, je ruské národnosti, je schopna se dorozumět rusky a ukrajinsky a je pravoslavného vyznání. Není členkou žádné politické strany, nikdy se politicky neangažovala a o politiku se nezajímá. Od roku 1978 je rozvedená. Má dceru, které byla udělena mezinárodní ochrana v ČR a která žije v Praze. Žalobkyně naposledy žila ve městě Mykolajiv (Nikolajev). Dříve byla v rámci Evropské unie pouze v ČR asi před 9 lety navštívit dceru a vnučku. Uvedla, že má vysoký krevní tlak, na což pravidelně bere léky. Jinak má obtíže se zdravím, kterými trpí lidé v jejím věku – bolavá páteř či pálení žáhy, zatím to ale zvládá. Uvedla, že podala žádost o mezinárodní ochranu z důvodu, že její dcera a vnučka zde mají udělenou mezinárodní ochranu. Když byly v roce 2013 na Ukrajině, setkaly se s nepochopením okolí, které vnučku nepřijalo, neboť je mulatka. Dceři bylo zjištěno onkologické onemocnění a podstoupila léčení. Žalobkyně na Ukrajině nikoho nemá, tak chtěla být se svou dcerou a vnučkou, dožít s nimi zde. Dcera ji potřebuje, chodí do práce a vnučka je ještě malá. Dalším důvodem pak je, že na Ukrajině žila v rusky mluvícím regionu, v poslední době se tam objevili radikálové, kteří všechny nutí mluvit ukrajinsky. Žalobkyně tam nemá žádné jistoty a dcera má starosti, že by třeba žalobkyně nemohla vycestovat.
11. Dne 11. 12. 2019 se žalobkyní proběhl pohovor k žádosti o udělení mezinárodní ochrany. V rámci něj žalobkyně uvedla, že cílem její cesty do ČR bylo sloučit se s dcerou a vnučkou. Žalobkyně na Ukrajině již nemá žádné příbuzné. O mezinárodní ochranu požádala proto, že její dcera onemocněla rakovinou a podstoupila operaci, proto se žalobkyně rozhodla přijet. Operace se zdařila, dcera podstupuje chemoterapii a zatím vše vypadá slibně. Žalobkyně měla obavy a chtěla být s dcerou, rovněž zde má vnučku, která ji taktéž potřebovala. Když přemýšlely, jakým způsobem by si zde měla žalobkyně legalizovat pobyt, přišly na to, že nejlepší by bylo získat mezinárodní ochranu. Před svým odjezdem musela vyřešit všechny otázky spojené s opuštěním Ukrajiny, záležitosti okolo bytu, který prodala. Přestože žalobkyně přicestovala již v květnu 2019, nepodala žádost o mezinárodní ochranu ihned. Uvedla, že se po příjezdu musela aklimatizovat. Je jí přes 71 let a má vysoký krevní tlak. Po příjezdu se jí tlak ustálil, nicméně na něj bere léky. Po cestě byla ve svém věku velmi unavená a potřebovala se zklidnit. Snaží se také pomáhat dceři, která se živí jako kuchařka a pracuje pozdě do noci, proto žalobkyně hlídá nezletilou vnučku.
12. Součástí správního spisu jsou zprávy (i) „*Ukrajina Informace MZV ČR, č.j. X, ze dne 9. dubna 2019, k č.j. X*“ týkající se zdravotní záchranné služby a péče o zdravotně postižené a (ii) „*Ukrajina Hodnocení Ukrajiny jako bezpečné země původu*“ ze dne 15. 7. 2019.
13. Dne 29. 1. 2020 se žalobkyně seznámila s podklady rozhodnutí ve věci ve smyslu § 36 odst. 3 správního řádu. Nechtěla se k podkladům nikterak vyjádřit, nechtěla je doplnit a neuvedla žádné nové informace, jež by žalovaný měl vzít v potaz.
14. Napadené rozhodnutí si žalobkyně převzala dne 19. 5. 2020.

Splnění procesních podmínek a rozsah soudního přezkumu

15. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Jde tedy o žalobu věcně projednatelnou.
16. Článek 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“) vyžaduje, aby soudy přezkoumávající rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany posuzovaly projednávaný případ podle skutkového a právního stavu ke dni rozhodnutí soudu. Členské státy Evropské unie byly povinny výše uvedené pravidlo transponovat do vnitrostátního právního řádu do 20. 7. 2015 (viz čl. 51 odst. 1 procedurální směrnice). Protože doposud nebyly do českého právního řádu požadavky čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice promítnuty, ačkoliv transpoziční lhůta již uplynula, a žádost žalobkyně o mezinárodní ochranu byla v projednávané věci podána po uvedeném datu, může se žalobkyně dovolávat přímého účinku uvedeného článku procedurální směrnice. Ustanovení § 75 odst. 1 s. ř. s. se pak neužije.
17. Soud rozhodl o žalobě v souladu s § 51 odst. 1 a § 76 odst. 1 s. ř. s. bez jednání. Žalovaný vyjádřil s tímto postupem výslovný souhlas, žalobkyně pak udělila souhlas implicitně, neboť na výzvu soudu ve stanovené lhůtě nesdělila, že s rozhodnutím věci bez jednání nesouhlasí. Soud zároveň dospěl k závěru, že je na místě napadené rozhodnutí zrušit pro vady řízení bez jednání.

Posouzení žalobních bodů

18. Soud předesílá, že *„míra precizace žalobních bodů do značné míry určuje i to, jaké právní ochrany se žalobci u soudu dostane. Čím je žalobní bod - byť i vyhovující - obecnější, tím obecněji k němu může správní soud přistoupit a posuzovat jej. Není naprosto na místě, aby soud za žalobce spekulativně domýšlel další argumenty či vybíral z reality skutečnosti, které žalobu podporují. Takovým postupem by přestal být nestranným rozhodčím sporu, ale přebíral by funkci žalobcovy advokáta“* [rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008-78]. V souladu s tímto právním názorem postupoval zdejší soud i v projednávané věci.
19. Soud se nejprve zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí pro nedostatek důvodů, neboť taková vada by bránila jeho meritornímu přezkumu. Podle NSS nelze nedostatkem důvodů rozumět dílčí nedostatky odůvodnění, ale pouze nedostatek důvodů skutkových, přičemž skutkovými důvody, pro jejichž nedostatek je možno rozhodnutí zrušit pro nepřezkoumatelnost, budou takové vady skutkových zjištění, která utvářejí rozhodovací důvody, typicky tedy tam, kde správní orgán opřel rozhodovací důvody o skutečnosti v řízení nezjišťované, případně zjištěné v rozporu se zákonem anebo tam, kdy není zřejmé, zda vůbec nějaké důkazy v řízení byly provedeny (srov. rozsudek NSS ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75). Žalobkyně nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí pro nedostatek důvodů namítá ve vztahu k posouzení její žádosti stran podmínek pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu.
20. Podle § 14 zákona o azylu lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu, jestliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 zákona o azylu.
21. Soud předně připomíná, že rozhodnutí o udělení humanitárního azylu je vydáváno ve sféře správního uvážení žalovaného (srov. rozsudek NSS ze dne 17. 2. 2006, č. j. 8 Azs 195/2005-

- 66), z čehož vyplývají i omezené možnosti soudního přezkumu rozhodnutí takového rozhodnutí. Výklad neurčitého právního pojmu „případ hodný zvláštního zřetele“ a jeho aplikace na konkrétní skutkový stav jsou však plně a meritorně přezkoumatelné (srov. rozsudek NSS ze dne 28. 1. 2015, č. j. 1 Azs 200/2014-27, č. 3200/2015 Sb. NSS).
22. Judikatura vymezila situace (srov. např. rozsudek NSS ze dne 18. 2. 2021, č. j. 5 Azs 311/2020-29), které lze považovat za případy zvláštního zřetele hodné. Jedná se např. o osoby zvláště těžce postižené či nemocné nebo osoby přicházející z oblasti stížená humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory; tedy situace, na které sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty § 12 a 13 zákona o azylu, ale ve kterých by bylo přesto nehumánní azyl neposkytnout (srov. rozsudek NSS ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004-55).
23. Stran otázky neurčitých právních pojmů se soud ztotožňuje se závěry právní vědy, podle které „[a]plikuje-li [...] správní úřad neurčitý právní pojem, musí vyložit, co pod ním rozumí, které znaky k jeho naplnění vyhledává, v jakém rozsahu a jakým procesem je našel, a jakou logickou úvahou shledal, že jsou dány. Správní soud – aniž by vykročil z mezí, které mu zákon dává, totiž posoudit pouze zákonnost rozhodnutí, tu má dostatečný prostor k tomu, aby jednotlivé fáze tohoto procesu podrobil své kontrole a poskytl dostatečnou ochranu žalobci, ovšem jen potud, pojme-li ten odpovídající námitku do žalobního tvrzení“ (Mazanec, M. Neurčité právní pojmy, volné správní uvážení, volné hodnocení důkazů a správní soud. *Bulletin advokacie*, 2000, č. 4, s. 11).
24. Žalovaný v napadeném rozhodnutí stran výkladu neurčitého právního pojmu případ hodný zvláštního zřetele uvedl, že se zabýval rodinnou, sociální a ekonomickou situací žalobkyně a přihlédl k jejímu věku a zdravotnímu stavu, nicméně tyto aspekty posouzení již nijak dále nerozvedl (s výjimkou posouzení zdravotního stavu). Zároveň žalovaný neuvedl jakékoliv úvahy k tomu, jak tento neurčitý právní pojem, a to rovněž ve vztahu ke skutkovým okolnostem projednávané věci, vyložil, tj. co pod ním rozumí, jaké „znaky k jeho naplnění vyhledává, v jakém rozsahu a jakým procesem je našel, a jakou logickou úvahou shledal, že jsou dány“, či dány nejsou. Odůvodnění, které žalovaný uvedl v části napadeného rozhodnutí týkající se posouzení možnosti udělení humanitárního azylu, výše uvedené podmínky nesplňuje, a to ve všech bodech. Podle soudu totiž nelze říct, že by se žalovaný „rodinnou, sociální a ekonomickou situací“ žalobkyně blíže zabýval. Přitom si byl vědom zejména rodinné situace žalované na území ČR. Konkrétně mu bylo známo, že se zde nachází dcera žalobkyně a její vnučka, se kterými žalobkyně má tvořit společnou domácnost, že má být dcera žalobkyně onkologickou pacientkou nebo že dceři žalobkyně a vnučce žalobkyně měla být udělena mezinárodní ochrana. Tyto informace mu byly známy přinejmenším z pohovoru se žalobkyní. Navzdory tomu se žalovaný v napadeném rozhodnutí nijak nezabývá tím, zda jsou tyto vztahy (babička-vnučka; matka-dcera) existující, zdali mezi nimi existuje vztah závislosti z ekonomických či zdravotních důvodů a jaké důsledky by pro ně mělo vycestování žalobkyně zpět do země původu.
25. Napadené rozhodnutí je proto nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Námitka je důvodná.
26. Zároveň má soud za to, že totožnými vadami trpí i posouzení žalovaného v části týkající se možnosti udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu. Odůvodnění napadeného rozhodnutí se v této části totiž nevypořádává s možným porušením čl. 8 Úmluvy v důsledku návratu žalobkyně do země původu ve vztahu

k případnému zásahu do jejího práva na soukromý a rodinný život. Není přitom podstatné, že žalobkyně v žalobě uplatňovala svá skutková tvrzení o rodinném životě pouze ve vztahu k porušení § 14 zákona o azylu. Podle rozsudku rozšířeného senátu NSS ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008-78, je nutné za „žalobní bod považovat každé vyjádření žalobce, z něhož byt i jen v nejhrubších obrysech lze dovodit, že napadené správní rozhodnutí z určitého důvodu považuje za nezákonné. Jinými slovy, náležitost žaloby dle § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. je splněna, pokud jsou z tvrzení žalobce seznatelné skutkové děje a okolnosti individuálně odlišitelné od jiných ve vztahu ke konkrétnímu případu žalobce, jež žalobce považoval za relevantní k jím domnělé nezákonnosti správního rozhodnutí; právní důvody nezákonnosti (či nicotnosti) napadeného správního rozhodnutí pak musí být tvrzeny alespoň tak, aby soud při aplikaci obecného pravidla, že soud zná právo, mohl dostatečně vymezit, kterým směrem, tj. ve vztahu k jakým právním předpisům bude směřovat jeho přezkum.“ Ve světle tohoto právního názoru má zdejší soud za to, že skutková tvrzení obsažená v žalobě směřují nejen proti posouzení žádosti žalobkyně podle § 14, ale i podle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu.

27. Podle § 14a odst. 1 zákona o azylu se doplňková ochrana udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.
28. Podle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu se za vážnou újmu podle tohoto zákona považuje vycestování cizince, pokud by bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.
29. Soud na tomto místě opakuje, že z obsahu správního spisu i napadeného rozhodnutí vyplývá, že žalovanému bylo známo, že se zde nachází dcera žalobkyně a její vnučka, se kterými žalobkyně má tvořit společnou domácnost, že má být dcera žalobkyně onkologickou pacientkou nebo že dceři žalobkyně a vnučce žalobkyně měla být udělena mezinárodní ochrana. Navzdory tomu se žalovaný v napadeném rozhodnutí nezabývá tím, zda jsou tyto vztahy existující, zdali mezi nimi existuje vztah závislosti z ekonomických či zdravotních důvodů a jaké důsledky by pro ně mělo vycestování žalobkyně zpět do země původu. Žalovaný neprovedl například výslech dcery žalobkyně, dokonce součástí správního spisu nejsou ani výpisy z jím vedených evidencí týkající se pobytové historie dcery a vnučky žalobkyně na území ČR a jejich aktuálního pobytového statusu. Pobytový režim rodinného příslušníka, s nímž cizinec spojuje tvrzení o fungujícím rodinném životě na území, může představovat jednu z okolností relevantních při jeho posuzování.
30. Žalovaný se omezil pouze na citaci rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 24. 2. 2011, sp. zn. 4 Az 9/2010, z níž vyplývá, že rodinné důvody nejsou důvodem pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Žalovaný si však z judikatury správních soudů vybral pouze rozhodnutí jeho závěry podporující a naopak zcela opomenul novější judikaturu NSS, která se výkladem § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu ve spojení s možným porušením čl. 8 Úmluvy zabývala.
31. V rozsudku ze dne 21. 2. 2019, č. j. 5 Azs 235/2018-32, NSS uvedl: „Aplikace zákona o azylu se nemůže dostat do kolize s mezinárodními závazky České republiky, které vyplývají z čl. 8 [Úmluvy], který garantuje ochranu v situacích skutečně nepřiměřeného zásahu do soukromého

či rodinného života cizince. Proto ani při posuzování otázky možného udělení doplňkové ochrany nelze odhlížet od čl. 8 Úmluvy. Nejvyšší správní soud konstatuje, že samotná existence rodinného života automaticky neznamená povinnost udělit doplňkovou ochranu za účelem jeho realizace. Je třeba zkoumat, zda případné vycestování nepředstavuje rozpor s mezinárodními závazky České republiky; zejména, zda se nemůže jednat o natolik dlouhodobý a intenzivní vztah, nejčastěji dlouholeté manželství či **dokonce rodinu s dětmi, aby i s ohledem na stupeň integrace jednotlivých členů rodiny, (ne)bylo možno vyloučit pravděpodobnost reálné zpětné integrace v zemi původu cizince.** V rozsudku ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008-71, zdejší soud mimo jiné konstatoval: „Při posuzování důvodů znemožňujících vycestování cizince by byl výjimkou z výše uvedených závěrů pouze případ, kdy by si stěžovatel vytvořil na území ČR takové rodinné či případně osobní vazby, že by nepřiměřeným zásahem do tohoto rodinného či soukromého života byla již nutnost pouhého vycestování z území ČR.“ Obdobně v rozsudku ze dne 2. ledna 2012, č. j. 6 Azs 35/2011-47, se uvádí: „Není vyloučeno podřadit některé zásahy do rodinného života pod důvody pro udělení doplňkové ochrany, např. případy, kdy by si stěžovatel vytvořil na území České republiky takové rodinné a osobní vazby, že by nepřiměřeným zásahem do tohoto rodinného či soukromého života byla již nutnost pouhého vycestování z území České republiky“ (důraz přidán zdejším soudem). Tyto závěry jsou podle zdejšího soudu plně aplikovatelné i v projednávané věci.

32. Pojem rodinného života není Úmluvou definován, je však vykládán poměrně extenzivně (srov. např. rozsudek NSS ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009-65), přičemž důraz je kladen na fungující (nikoliv pouze formální) rodinné vztahy (srov. např. *K. proti Spojenému království*, rozhodnutí Evropské komise pro lidská práva ze dne 15. 10. 1986, stížnost č. 11468/85). Fungující reálné vztahy mezi rodiči a jejich dětmi do kategorie rodinného života spadají taktéž.
33. Ačkoliv se v projednávané věci jedná o širší rodinný vztah (babička-vnučka) a vztah dospělého potomka s rodičem (matka-dcera), má soud za to, že zejména vzhledem k jejich zdravotnímu stavu (kterému však žalovaný opět pozornost nevěnoval), bylo na místě se stejnou pečlivostí jako v případě situace rodičů a nezletilých dětí zjistit skutkový stav a posoudit existenci případných rodinných vazeb a jejich kvalitu. Protože až na základě takto zjištěného skutkového stavu může žalovaný dospět k závěru, zda v případě žalobkyně následky jejího vycestování nazpět do země původu budou mít dopad na mezinárodněprávní závazky ČR podle 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu, či nikoliv.
34. Vedle toho žalovaný vůbec nevzal v potaz východiska čl. 3 Úmluvy o právech dítěte (č. 104/1991 Sb.), podle kterého musí být zájem dítěte předním hlediskem při jakékoli činnosti týkající se dětí. Povinnost zohlednit nejlepší zájem dítěte platí i pro rozhodnutí, které není určeno nezletilému dítěti, nýbrž i jeho rodiči (srov. např. rozsudek NSS ze dne 29. 5. 2020, č. j. 5 Azs 220/2019-33, č. 4034/2020 Sb. NSS, nebo přiměřeně rozsudek Soudního dvora EU ze dne 11. 3. 2021, *M. A. proti État belge*, C-112/20). Nejlepším zájmem vnučky žalobkyně se žalovaný opět vůbec nezabýval, ačkoliv je tento faktor významný i na poli aplikace čl. 8 Úmluvy (srov. *Jeunesse proti Nizozemsku*, rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 3. 10. 2014, stížnost č. 12738/10, bod 118). Přitom žalobkyně v pohovoru výslovně uvedla, že v případě plnění pracovních závazků matkou se o vnučku stará právě ona. Žalovaný tak měl povinnost posoudit soulad vycestování žalobkyně s jejím právem na rodinný a soukromý život ve spojení s nejlepším zájmem její vnučky. To se však nestalo.

35. Žalovaný konkrétní situaci žalobkyně, její dcery a vnučky ani dopady, které by vycestování žalobkyně mělo na její soukromý a rodinný život, neposuzoval. Pouze (ve skutečnosti selektivně) odkázal na judikaturu Městského soudu v Praze. Žalovaný se dále nezabýval kvalitou rodinných vztahů žalobkyně, tj. mezi žalobkyní a její dcerou a vnučkou, a řádně neposoudil, zda jsou tyto vztahy skutečné a fungující. Za tímto účelem si neobstaral dostupné podklady.
36. Soud proto shrnuje, že část odůvodnění napadeného rozhodnutí věnující se případným dopadům rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobkyně nelze pokládat za dostačující. Na podkladě hodnocení provedeného žalovaným tedy soud nemohl předmětný žalobní bod meritorně přezkoumat, neboť závěr žalovaného, že existence rodinného života žalobkyně není důvodem pro udělení doplňkové ochrany, je nedostatečně odůvodněný. Námitka je důvodná.
37. Naopak jako nedůvodnou soud posoudil námitku, že napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů ve vztahu k neudělení azylu podle § 12 odst. b) zákona o azylu, neboť žalobkyně upozornila na diskriminaci vyplývající z příslušnosti k národnostní menšině. Touto otázkou se žalovaný zabýval str. 4 a 5 napadeného rozhodnutí. Soud jeho závěry za nepřezkoumatelné nepovažuje (k vymezení nepřezkoumatelnosti srov. výše) a zároveň na ně odkazuje. Žalovaný navíc nevycházel pouze z neexistence ozbrojeného konfliktu a kontroly dané oblasti ukrajinskou vládou, ale i z judikatorních závěrů a výpovědi samotné žalobkyně, podle které nebyla terčem ani slovních útoků o takové intenzitě, která by mohla vést k jejím obavám o zdraví či život. Pouhá nevráživost soukromých osob sama o sobě nemůže představovat pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu či diskriminaci. Žalovaný navíc důvodně poukázal na absenci snahy žalobkyně řešit jí tvrzenou diskriminaci primárně u orgánů země původu. V rozsudku ze dne 22. 12. 2005, č. j. 6 Azs 479/2004-41, NSS uvedl, že *„aby bylo možné shledat absenci ochrany ze strany státu, musel by stěžovatel vyčerpat všechny reálně dostupné prostředky ochrany.“* Vychází se tak ze subsidiarity mezinárodní ochrany, která má místo zásadně tehdy, je-li ochrana v zemi původu vyloučena. Tvrzení žalobkyně, že taková snaha nemohla být úspěšná, je pak pouhou ničím nepodloženou spekulací. Z usnesení NSS ze dne 19. 2. 2020, č. j. 6 Azs 262/2019-35, plyne, že *„[p]okud se stěžovatel ani nepokusil využít prostředky ochrany v zemi původu, nelze mu udělit mezinárodní ochranu jen na základě obecného tvrzení o jejích nefunkčnosti“*. Námitka je nedůvodná.
38. Dále žalobkyně namítla, že podklady, ze kterých žalovaný vycházel, nepředstavují objektivní informace o situaci v zemi původu žalobkyně, neboť výše uvedené zprávy představují vlastní úvahy a názory žalovaného o situaci v zemi původu žalobkyně.
39. K tomu soud uvádí, že zprávy žalovaného čerpaly svá zjištění z různých informačních zdrojů, na které průběžně odkazovaly, přičemž původci těchto informací byly mezinárodní organizace (EU, OSN, OBSE, UNHCR), zahraniční státní orgány (Ministerstvo zahraničních věcí USA), neziskové organizace (Amnesty International) i veřejnoprávních média (ČTK). Soud má za to, že obsahují-li podklady pro vydání rozhodnutí odkazy na uvedené zdroje informací, pak naplňují požadavky čl. 10 odst. 3 písm. b) procedurální směrnice. Rovněž skutečnost, že zdrojem informací byl zastupitelský úřad v Kyjevě, nelze považovat za důvod neobjektivnosti daných informací. Naopak zprávy zastupitelských úřadů v zemích původu žadatelů představují tradiční a významný zdroj informací, neboť tyto jsou získávány přímo „na místě“. Jedná se přitom o podklady od jiných správních orgánů ve smyslu § 50 odst. 1 správního řádu. Skutečnost, že výsledné

zprávy (představující podklady pro rozhodnutí ve věci) byly zpracovány žalovaným, nesvědčí o tom, že představují pouze úvahy a názory žalovaného. Jde pouze o finální soubor informací založený na důvěryhodných informačních zdrojích, na které žalovaný v závěru svých zpráv odkazuje. Podle soudu námitka jejich neobjektivit nemůže být založena pouze na obecném tvrzení, že je žalovaný finálním zpracovatelem těchto zpráv. Nepravdivost závěrů vyplývajících z daných zdrojů žalobkyně netvrdila ani neprokazovala. Navíc ani v předcházejícím správním řízení žalobkyně objektivnost, aktuálnost či dostatečnost těchto zdrojů žádným způsobem nezpochybnila, ač byla s podklady napadeného rozhodnutí seznámena, a měla tak k tomu příležitost. Námitka je nedůvodná.

Závěr a rozhodnutí o náhradě nákladů řízení

40. Vzhledem k uvedenému soud napadené rozhodnutí zrušil pro nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů [§ 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). V dalším řízení je žalovaný právním názorem soudu vázán (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
41. Soud neprovedl důkaz lékařskými zprávami přiloženými k žalobě, neboť tento postup by byl s ohledem na důvody, pro které napadené rozhodnutí zrušil, nadbytečný.
42. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný nebyl v řízení úspěšný, proto právo na náhradu nákladů řízení nemá. Žalobkyni, která byla procesně plně úspěšná, soud náhradu nákladů řízení přiznal. Tato sestává z odměny advokáta, kterou tvoří odměna za dva úkony právní služby po 3 100 Kč [převzetí a příprava zastoupení a sepsí žaloby podle § 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a) a d), § 12 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“)]. Dále jde o dvě paušální částky po 300 Kč jako náhrady hotových výdajů podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu. Protože zástupce žalobkyně je plátcem daně z přidané hodnoty, byl součet výše uvedených částek (tj. 6 800 Kč) zvýšen o 21% DPH, tj. o 1 428 Kč. Náhradu nákladů řízení v celkové výši 8 228 Kč je žalovaný povinen uhradit podle § 149 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů ve spojení s § 64 s. ř. s. k rukám zástupce žalobkyně, a to ve lhůtě 30 dnů od právní moci rozsudku (§ 54 odst. 7 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů je stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 6. září 2021

JUDr. David Kryška, v. r.
samosoudce